

podceněn. Americké a britské zvláštní síly, které pronikly do Iráku ze vzduchu, pobřeží a pomocí speciálních pouštních vozidel, prováděly šíleně odvážné úderné akce k vyhledání a ničení mobilních odpalovacích zařízení raket SCUD, sabotážní akce, průzkum bojem, získávání materiálů, zbraní, zajatců.

V tankovém souboji měli spojenci díky své vysoké pravděpodobnosti zásahu prvou ranou, schopnost vést boj v noci, vynikající kvalitě amerických a britských tanků, dobré vycvičenosti tankových osádek převahu nad iráckými tanky T-72. Palbou, pohybem, dobrým průzkumem bojiště, dobrým velením, jakož i přesnou palebnou podporou ze vzduchu byly tankové zálohy Iráčanů rychle vyřazeny z boje při minimálních vlastních ztrátách.

Zacházení s válečnými zajatci poskytuje v dějinách války správnou představu o vnitřním stavu vojska. Iráčanům bylo vtloukáno do hlavy, že je Američané při zajetí zastřelí.

Otrěsné scény plačících vojáků, kteří se snažili Američany lbat a prosili je o milost, byly vysílány po celém světě. Působivé bylo, že vítězové nikdy nezaujímalí povýšenecký postoj a snažili se Iráčany uklidňovat: "You are all right", říkal jeden americký voják na zemi klečícímu, úplně vystrašenému Iráčanovi. V hromadných záchytných táborech jim byla vydávána strava, byli řádně ubytováni. Před jednáním o příměří nenechával generál Schwarzkopf nikoho na pochybách, kdo poroučí a kdo je vítězem. Když mu však jeden podplukovník vysvětloval připravená bezpečnostní opatření při příchodu irácké delegace, podle nichž měli být příslušníci delegace kontrolováni, zda nemají osobní zbraň, řekl spontánně: "Souhlasím, avšak nepřeji si žádné ponižování Iráčanů, především nechci žádné snímky, jak byli prohledáváni." Korektní postoj vůči poraženému, velkorysost vůči koaličnímu partnerovi a uznání vlastního přínosu v boji charakterizovaly americká prohlášení po ukončení bojové činnosti: sto hodin po zahájení pozemní ofenzívy a po necelých 43 dnech operace vedla "pouštní bouře" k vojenskému vítězství nad iráckými ozbrojenými silami.

-MW-

K OZBROJENÝM SILÁM VELKÉ BRITÁNIE

Celkový stav ozbrojených sil Velké Británie činí 311 650 příslušníků, včetně 16 250 žen a 9200 osob, které jsou mimo území Spojeného království (z čehož je 7600 Gurkú).

Pozemní vojsko tvoří 255 200 osob; z toho je v pravidelných útvech britské armády 173 100 osob, v teritoriálních útvech 72 800, v pomocných službách ozbrojených sil 3000 lidí a v Pluku obrany Ulsteru 6300 vojáků.

Složení útvarů pozemního vojska: 1 velitelství armádního sboru se 3 obrněnými divizemi a sborovými útvary, 1 dělostřeleckou brigádou atd. (celkem 52 000 osob).

V metropoli je 1 pěší divize, 2 mechanizované, 1 vzdušné výsadková, 3 pěši (včetně 1 vzduchem přepravitelné), 9 pěších brigád smíšených z pravidelného a teritoriálního vojska.

Pozemní vojsko je vyzbrojeno prostředky jaderného napadení Lance a houfnicemi ráže 155 a 203,2 mm (M109A2, M110A2/A3SP), středními tanky Challenger, Chieftan, lehkými tanky Scorpion, obrněnými transportéry Scimitar, Ferret Fox, protitankovými řízeními střelami Milan, Swingfire, protiletadlovými řízeními střelami Blowpipe, Javelina, Rapid, vrtulníky Scout, SA-341, Lynx AM-1/-7/-9.

Vojenské letectvo má 91 450 osob, které tvoří 16 stíhacích bombardovacích letek (13 jsou nosiči jaderných zbraní), 9 stíhacích, 2 průzkumné a 1 letku řízení a uvědomování. Ve výzbroji jsou letouny typu Tornado, Buccaneer, Harrier, Jaguar, Phantom, Canberra, Nimrod. Vojenské letectvo má také 2 dopravní letecká křídla (Hercules, VC-10, Victor, Tristar); vrtulníkové letecké křídlo vybavené vrtulníky Wessex, Chinook, Puma).

K tomuto letectvu lze také zahrnout 9 protiletadlových raketových letek vybavených PLRS Bloodhound a Rapier.

Vojenské námořnictvo (64 500 příslušníků) je vyzbrojeno asi 180 bojovými a 200 pomocnými plavidly, včetně 4 atomových ponorek vybavených strategickými RS Polaris A3, každá po 16 kusech (celkem 64). Základny vojenského námořnictva jsou rozmístěny v Northwoodu, Devonportu, Faslane, Portlandu, Portsmouthu, Rosythu, Gibraltaru a Hong Kongu.

Část ozbrojených sil Velké Británie je rozmístěna v Antarktidě (hlídková loď), Belize (1500 osob) Brunei (900 lidí), Kanadě, na Kypru (3900 příslušníků), Malvínách (1600 vojáků, avšak jejich počet je velmi proměnlivý), Německu (69 700: 3 obrněné divize, 1 dělostřelecká brigáda, 2 průzkumné obrněné útvary), Gibraltaru (1800), Hong Kongu (8200 osob), v Indickém oceánu, Západní Indii. 550 vojenských poradců je ve 30 zemích.

V jednotkách OSN (s mírovou misí) jsou britští vojáci na Kypru, v Egyptě a Namibii.

Za války je možné zmobilizovat zálohy britské armády, které dosahují 325 000 osob. Přičemž počet poddaných Jehoho veličenstva, způsobilých pro vojenskou službu, je 12 164 000 osob.

Doplňování a příprava mužstva a poddůstojníků

K zajištění dostatečného počtu dobrovolníků byla uskutečněna některá opatření v sociální oblasti. Britská vláda např. zvýšila platy vojáků a oznámila, že bude poskytovat pomoc vojákům uvolňovaným do zálohy při získání dobře placeného zaměstnání v civilním sektoru. Přes tato opatření jsou s náborem dobrovolníků určité potíže, zejména u pozemního vojska. Mládež dává často přednost letectvu a námořnictvu.

Ozbrojené síly Velké Británie jsou doplňovány dobrovolníky ve věku od 17,5 do 30 let. V pozemním vojsku a vojenském letectvu uzavírají dobrovolníci smlouvu na 22 let nebo krátkodobě na 3 až 12 let. Ve vojenském námořnictvu je uzavírána smlouva na 9 až 12 let.

Příprava poddůstojníků probíhá podle druhů ozbrojených sil zpravidla v kursech pro poddůstojníky. Příslušníci mužstva mohou být povýšeni do poddůstojnické hodnosti, pokud složí úspěšně zkoušky z všeobecné a odborné přípravy. Poddůstojníci jsou **propouštěni** z ozbrojených sil po uplynutí smlouvy, při dosažení věku 45 až 47 let, ze zdravotních důvodů, při nezpůsobilosti ke službě nebo pro kázeňské přestupky.

Povolanci absolvují **základní vojenskou přípravu** ve výcvikových střediscích, která je rozdělena do dvou částí:

- v trvání 6 týdnů je zaměřena na fyzickou, pořadovou, střeleckou, taktickou a všeobecně vzdělávací přípravu,

- další buď u pozemního vojska 2 až 6 měsíců, u vojenského letectva 2 měsíce až 1 rok, kde je uskutečňována příprava podle odborností.

Po absolvování základní vojenské přípravy jsou dobrovolníci v hodnosti vojína rozmístěni. Příslušníci mužstva jsou převáděni do zálohy nebo propouštěni z ozbrojených sil po uplynutí doby smlouvy.

Pro přípravu mládeže k vojenské službě byla ve Velké Británii vytvořena rozvětvená síť specializovaných vojenských škol, včetně specializovaných vojenských kolejí (škol s úzkým profilem), výcviková střediska, školní prapor a školní pluky. V těchto zařízeních jsou připravováni nižší velitelé a techničtí specialisté při mimoarmádní přípravě pro více než 200 odborností.

Pozemní vojsko má 6 specializovaných vojenských kolejí, šest školních pluků a tři školní prapory druhů vojsk a služeb, 11 výcvikových středisek.

Ve specializovaných kolejích jsou připravováni odborníci pro ženijní vojsko, armádní letectvo, dopravní a dělostřeleckou technickou službu atd. po dobu 12 až 15 měsíců.

Výcviková střediska připravují příslušníky mužstva a poddůstojníky pro mechanizované jednotky v kurzech trvajících 8 až 12 měsíců.

Nábor do všech uvedených zařízení zahrnuje chlapce ve věku 16 let s ukončeným středním vzděláním. Dobrovolníci nejprve procházejí testy, lékařskou prohlídkou, a pak uzavírají smlouvu o povinné vojenské službě v pozemním vojsku do věku 18 let. Smlouva může být prodloužena na 8 let služby u vojsk a 3 roky v záloze, nebo na 6 let služby u vojsk a 6 let v záloze. Po dosažení 18 let věku mohou smlouvu rozvázat. Toto řešení však stejně předpokládá setrvání v organizované záloze po dobu 3 let.

Během přípravy dobrovolníci získávají kromě vojenské i civilní odbornost. Mají stejnokroj zdarma, měsíční plat, bezplatnou dopravu a jiné výhody.

Příprava probíhá podle zvláštních osnov, kde je 60 % výcvikového času zpravidla věnováno vojenským předmětům, 20 % fyzické přípravě a 20 % všeobecně vzdělávacím předmětům. Značná pozornost je věnována samostatné práci, praktickým polním zaměstnáním a táborovým soustředěním. Hlavní pozornost je zaměřena na vojenskou přípravu (základy taktiky, topografie, spojení, seznámení se zbraněmi, řízení vozidel, pořadové a střelecké přípravy).

Vychovatelé a učitelé v těchto zařízeních jsou důstojníci, důstojníci zástupci a poddůstojníci se značnými vojskovými zkušenostmi, vysoce odborně připravení, se zkušenostmi z výchovné činnosti.

Školní jednotky mají obvykle do 20 příslušníků, což zaručuje uplatnění individuální práce a potřebnou kvalitu osvojování učební látky.

Chlapecké vojenské školy pozemního vojska podle názoru odborníků umožňují uskutečnit kvalitní **základní výběr mládeže** pro výkon vojenské služby a zajišťují potřebnou úroveň základní vojenské přípravy osob, které se chtějí stát vojáky z povolání. Vojáci, kteří prošli touto přípravou, mohou být po 12 letech nepřetržité služby povýšeni do hodnosti důstojnického zástupce, zatímco vojáci, kteří tuto přípravu nemají, až po 17 letech.

Vojenské letectvo má také několik výcvikových středisek pro přípravu specialistů v 19 odbornostech s dobou přípravy 1 až 3 roky. Jsou do nich přijímáni chlapci ve věku 17 až 18 let. Při vstupu do středisek uzavírají smlouvu ke službě u vojenského letectva v trvání 9 až 12 let. Přijetí chlapci absolvují základní vojenskou přípravu v trvání 6 měsíců, a pak přípravu podle odbornosti.

Délka služby je v ozbrojených silách Velké Británie u jednotlivých kategorií vojáků odlišná a závisí na věku, druhu přípravy i výcviku. Smlouva může být uzavřena nejvýše na 22 let. Může být zrušena vojákem, ale velení musí být o tom vyrozuměno 18 měsíců předem. Nejkratší délka služby je 3 roky. U vojáků, jejichž příprava vyžaduje delší dobu (až 3 roky), dosahuje nejkratší délka služby 6 až 9 let.

Podle názoru odborníků umožňuje systém mimoarmádní přípravy mládeže dostatečně uspokojovat potřeby vojsk, pokud jde o vysoce kvalifikované kádry a je současně spolehlivým zdrojem doplňování důstojnického sboru ozbrojených sil Velké Británie.

Ve Velké Británii je **složitý mnohastupňový rozvětvený systém doplňování a přípravy důstojníků**, založený na principu důkladného výběru a rozmístování velitelských kádří. Vláda využívá k doplňování tradiční ověřené zdroje. Jsou to především **kadetské školy**, kde studují převážně děti vojáků, **univerzity a privilegované soukromé školy**, které navštěvují většinou děti dobře situovaných občanů. Absolventi těchto škol tvoří přibližně polovinu uchazečů o studium na vojenských školách.

Za účelem správného výběru budoucích důstojníků byl zaveden systém přijímacích komisí, které prověřují všechny údaje o uchazečích, počínaje stupněm ukončeného vzdělání, konče spolehlivostí.

Základním článkem systému vojenských škol jsou **vojenská učiliště druhů ozbrojených sil**. V nich studují téměř všichni budoucí nižší důstojníci. Výjimku představují důstojníci jednotlivých služeb vojenského letectva a námořnictva. Do těchto funkcí postupují poddůstojníci, kteří se připravují ve speciálních školách a kursech.

Velitelé záložních jednotek jsou doplňováni převážně absolventy mimoarmádní přípravy důstojnické zálohy. **Všechny druhy ozbrojených sil mají v civilních vysokých školách kurzy přípravy důstojníků zálohy - tzv. univerzitní kurzy**. Tyto kurzy jsou při většině univerzit (např. v Cambridge, Oxfordu, Londýně aj.). Příprava důstojníků zálohy pozemního vojska a vojenského námořnictva trvá až 1 rok, kurzy vojenského letectva až 2 roky. Studenti, kteří absolvovali kurzy při vysokých školách, mohou nastoupit činnou službu v pravidelném vojsku, pokud projdou příslušným doškolovacím kursem v učilištích druhů ozbrojených sil.

Do vojenských učilišť druhů ozbrojených sil mohou být přijati chlapci po ukončení střední školy, absolventi nebo posluchači univerzit, příslušníci mužstva nebo poddůstojníci a také absolventi kadetských škol (ti jsou přijímáni bez zkoušek).

Všichni uchazeči musí absolvovat pohovor před přijímací komisí, při němž se podle stupně všeobecného vzdělání a dalších kritérií, včetně přání uchazeče, řeší otázka délky služby budoucího důstojníka. V současné době jsou v ozbrojených silách Velké Británie **dvě základní kategorie důstojníků: kádroví důstojníci**, kteří slouží až do odchodu do výslužby ve věku 50 až 55 let, **důstojníci krátkodobé služby** - do tří let (ve vojenském námořnictvu 3,5 roku), přičemž tato doba může být prodloužena u pozemního vojska až na 8 let, ve vojenském letectvu na 8 až 12 let.

Podle rozhodnutí přijímací komise se příprava budoucích důstojníků liší. Posluchači zařazení do seznamu **důstojníků krátkodobé služby** studují podle zkráceného studijního programu 6 až 12 měsíců v závislosti na druhu ozbrojených sil. Program jejich přípravy zahrnuje základy vojenství, sleduje hlavní cíl - vštípit nezbytné, především praktické, profesionální návyky. Budoucí **kádroví důstojníci** studují podle úplného programu, který předpokládá zdokonalení odborných znalostí, dovedností a návyků i hlubší teoretickou přípravu.

Studium v učilištích je uskutečňováno v několika obdobích (stupních) s konkrétním zaměřením. Je to podmíněno různými kategoriemi důstojníků a stupni všeobecných i odborných znalostí. Absolventi vysokých škol studují např. podle jiných osnov než absolventi středních škol.

V učilišti pozemního vojska budoucí důstojníci, jak kádroví, tak krátkodobé služby, bez civilního vysokoškolského vzdělání absolvují kurs základní vojenské přípravy v trvání 28 týdnů, v němž jsou probírány:

- základy taktiky,
- základy vojenské administrativy, topografie, spojení a řízení,
- osvojení praktických způsobů použití zbraní a bojové techniky,
- pořadová, střelecká a tělesná příprava,
- osvojení řádů, předpisů atd.

Důstojníci krátkodobé služby jsou po absolvování této základní vojenské přípravy odesíláni k útvarům, kde si zdokonalují odborné návyky v kursech druhů vojsk.

Kádroví důstojníci pokračují v profesionální přípravě v učilišti. Během 23 týdnů absolvují zvláštní kurs, v němž jsou vykládány otázky vojenského umění, vnitřní i zahraniční politiky Velké Británie a států NATO, výroby zbraní, využívání výpočetní techniky aj. Dále jsou tito důstojníci vysíláni do škol příslušných druhů vojsk. Po jednoroční službě u útvaru mohou studovat na civilní vysoké škole nebo na vojenskotechnické koleji (s šesti až devítiměsíční přípravou).

Obdobný systém je zaveden i v učilištích ostatních druhů ozbrojených sil:

Ve vojenském učilišti vojenského letectva trvá příprava důstojníků v základní přípravě 18 týdnů (posluchači studují základy vojenství, řády a předpisy, procházejí pořadovou a

tělesnou přípravou atd.); specializovanou odbornou přípravou (pro letecký, inženýrsko-technický, administrativně hospodářský personál). Příprava pilotů trvá až 2 roky, z toho základní letecká příprava 28 až 36 týdnů, zdokonalení leteckého výcviku asi 8 měsíců ve výcvikových střediscích, ostatní čas je nezbytný ke zvládnutí letounu příslušného typu na letecké základně. Příprava inženýrů a techniků trvá 31 týden, administrativních a hospodářských pracovníků 9 až 23 týdnů.

Kádroví důstojníci vojenského letectva si zdokonalují odbornou připravenost např. ve velitelských kurzech (9krát ročně). Do každého kursu se přijímá asi 40 důstojníků v hodnosti nadporučíka až kapitána, s praxí u vojsk 3 až 6 let.

Celková doba přípravy budoucích důstojníků kádrové služby, kteří přicházejí do učiliště ze školy, trvá asi 2 roky. Pro absolventy vysokých škol je zkracována na 1 rok. Příprava důstojníků krátkodobé služby činí 12 měsíců.

Důstojníci všech druhů ozbrojených sil jsou povinni se dále vzdělávat v různých školách, kurzech atd. Hlavními vojenskými školami, které se zabývají **dalším vzděláváním důstojníků** a připravují také vyšší důstojníky, kteří zde získávají vojenské vysokoškolské vzdělání, jsou **velitelsko-štábní školy** (koleje) pozemního vojska, vojenského letectva a vojenského námořnictva.

Velitelsko-štábní škola pozemního vojska organizuje dva druhy kursů:

■ **Velitelsko-štábní přípravy pro nižší důstojníky**, povinný pro téměř všechny důstojníky pozemního vojska ve věku od 26 do 29 let s výjimkou některých odborníků (8 týdnů - povinnosti důstojníka štábu, otázky taktiky a týlového zabezpečení, 2 týdny - řízení bojové činnosti jednotek).

■ **Základní pro důstojníky** ve věku od 31 do 33 let (3 až 15 měsíců studují důstojníci ve vojenskotechnické škole - vojenské technologie, systémy řízení a materiálně technické zabezpečení - potom studují na velitelsko-štábní škole vojenská pojetí, doktríny, hlavní principy vedení války, součinnost druhů ozbrojených sil a zvláštních operací, štábní službu, zpravodajství, psychologické zpracování, bezpečnost a týlové zabezpečení).

Ve vojenskotechnické škole studuje ročně asi 120 důstojníků, ve velitelsko-štábní škole až 180 důstojníků.

Velitelsko-štábní škola vojenského letectva organizuje další vzdělávání důstojníků:

● **Dálkový kurs velitelsko-štábní přípravy**, jehož absolvování je nezbytným předpokladem pro další vzdělávání velitelů vojenského letectva. Přijímáno je asi 300 nižších důstojníků, na asi 6 měsíců. Úspěšné ukončení kursu umožňuje důstojníkovi vykonávat určité velitelsko-štábní funkce, v hodnosti majora absolvovat denní studium v kurzech štábní školy.

● **Základní (denní) kurs**, který zabezpečuje přípravu velitelů středního stupně. Je organizován 8krát ročně pro 24 důstojníky. Hlavní pozornost je zaměřena na problematiku velení jednotkám a útvarům s použitím výpočetní techniky, práci se štábními dokumenty, rozvíjení velitelských, metodických i dalších návyků.

● **Kurs nejvyšší velitelsko-štábní přípravy**, poskytující posluchačům vojenské vysokoškolské vzdělání, který mohou absolvovat vybraní vyšší důstojníci ve věku do 41 let. Je organizován jednou ročně od března do poloviny prosince. Studuje v něm asi 90 posluchačů (54 důstojníků vojenského letectva, zbytek tvoří důstojníci-specialisté pozemního vojska a vojenského námořnictva, včetně důstojníků z jiných států). Studijní program obsahuje politické problémy státu, organizaci orgánů nejvyššího velení, řízení týlu vojenského letectva a součinnost druhů ozbrojených sil.

Velitelsko-štábní škola vojenského námořnictva je hlavní školou vojenského námořnictva i důstojníků odborníků pozemního vojska, vojenského letectva a také posluchačů z jiných států.

Vyšší velitelé ozbrojených sil Velké Británie a civilní funkcionáři ministerstva obrany absolvují zvláštní přípravu ve **Štábní škole ozbrojených sil** (Latimer) a v **Říšské škole**

obranu (Londýn). Obě školy se zabývají zpracováváním otázek vojenské politiky, vojenské doktríny atd. Doba studia trvá přibližně 1 rok.

Systém přípravy důstojníků ve Velké Británii podle názorů odborníků odpovídá požadavkům na ně kladeným. Vývoj vedoucí ke stále vyšší intenzifikaci procesu výchovy a výcviku i zkrácení jejich trvání prostřednictvím zkrácení všeobecné přípravy nutí vedení ozbrojených sil přistupovat ke zhušťování programů a ve výcviku ke drilu. Východisko z této situace vidí velení ve stále širším náboru, v povinném zvyšování úrovně profesionální připravenosti důstojníků v rámci systému různých vojenských škol.

Občanských pracovníků v ozbrojených silách Velké Británie je 170 000 (dle údajů z roku 1988). Statisticky připadá na 2 vojáky více než jeden občanský pracovník.

Ve specifikaci **vojenského rozpočtu Velké Británie pro rok 1991** oznámil britský ministr obrany snižování ozbrojených sil. Strategickým záměrem rozsahu snižování ozbrojených sil (Option for Change) je jejich přebudování na menší, ale moderně vyzbrojenou armádu. Velká Británie si nadále udrží v NATO své současné postavení v oblasti:

- zajištění jaderných sil,
- obranu Velké Británie,
- podílu na obraně evropské pevniny,
- námořní obranu východního Atlantiku a průlivu La Manche.

Neovlivněn zůstává záměr vlády objednat čtyři ponorky Vaguard vyzbrojené řízenými střelami Trident.

Síly strategického odstrašení na válčišti budou zajištěny osmi letkami britského vojenského letectva Tornado GR1/GR1A. Neřízené jaderné pumy WE177 by měly být nahrazeny francouzskými nebo americkými taktickými leteckými pozemními řízenými střelami nesoucími britskou hlavici.

Protivzdušná obrana Velké Británie bude zajištěna sedmi letkami letounů Tornado F3, 50 upravenými letouny Hawk a sedmi letouny včasné výstrahy Boeing E-3D AWACS, které jsou nyní zařazovány do výbroje.

Potvrdilo se, že vojenské námořnictvo sníží počet torpédoborců a fregat ze 46 přibližně na 40, ponorek s jadernou a konvenční výzbrojí z 27 na 16. Počet minolovek Velké Británie by měl být snížen ze 40 na 34 plavidla. Nová výzbroj plánovaná pro vojenské námořnictvo zahrnuje vrtnulky EH 101 s protiponorkovou výzbrojí, novou třídu fregat se systémy protiletecké obrany a nové ponorky, které vycházejí z třídy Trafalgar.

Vojenské letectvo sníží počet námořních průzkumných letounů Nimrod z 36 na 30 během tohoto roku a o další 4 letouny v roce 1992.

Závazek Velké Británie k obraně evropské pevniny se významně mění; dochází k ukončení posílání britských ozbrojených sil o počtu 55 000 příslušníků v SRN. Místo tohoto armádního sboru bude moci Velká Británie použít nové mnohonárodní síly rychlého nasazení. Podíl pozemního vojska by měl zahrnout jednu obrněnou divizi v SRN, divizi složenou ze dvou mechanizovaných brigád a jedné výsadkové brigády ve Velké Británii, 24. aeromobilní brigády a blíže neuvedeného počtu jednotek.

Snížení závazku k NATO znamená pro pozemní vojsko snížení početního stavu z 30 000 příslušníků Britské rýnské armády, která sníží počty o 3000. Závazek zesílené brigády pro obranu Baltských průlivů byl ukončen. Velká Británie však bude nadále poskytovat jednotky pro mobilní síly vrchního velení NATO v Evropě.

Oznámeno bylo snižování početního stavu pozemního vojska ze 156 000 na 116 000 příslušníků do roku 1994, a to u 19 z 55 pěších praporů a 8 z 19 obrněných pluků.

Rozvržení nákupu by mělo během příštích let zůstat přibližně na stejné úrovni, i když vojenský rozpočet poklesne v nominálních hodnotách.

Výdaje na obranu ve výši 24,03 mld. britských liber pro finanční rok 1991/92 budou sníženy o 6 % v reálných hodnotách v průběhu příštích tří let. Nákup představuje 38,6 % celkového rozpočtu a personální výdaje 41,3 %.

Podíl zbrojní výroby na celkové průmyslové výrobě Velké Británie dosahuje 11 %, domácí průmysl pokrývá nejméně 75 % materiálových potřeb ozbrojených sil. V této výrobě je zaměstnáno přibližně 760 000 osob (z toho v odvětví ministerstva obrany 140 000).

Vývoj zbrojního průmyslu se v posledních letech vyznačuje řadou strukturálních změn. Vyvolány jsou mj. zvýšením podílu státních zakázek zadávaných na základě výsledků soutěže dodavatelů - z 36 % v roce 1982 na 67 % v roce 1989. Jedním z důsledků těchto změn je zvýšené soustředění zbrojní výroby, a to i v soukromém sektoru.

S ohledem na snižování vojenských rozpočtů a na rostoucí zahraniční konkurenci je prosazován požadavek snižovat závislost zbrojních podniků na vojenských objednávkách.

Materiální ztráty ozbrojených sil Velké Británie přesáhly ve válce u Perského zálivu 1,75 mld. britských liber (3,27 mld. USD). Od 17. ledna do 28. února uskutečnily britské letouny 4 tisíce bojových vzletů a svrhly 6 tisíc leteckých pum, ze kterých více než jeden tisíc využívalo laserového naváděcího systému, použily 100 kazet kazetové munice JP 233 při bombardování letišť, 700 leteckých řízených střel proti pozemním cílům a 100 protiradiolokačních řízených střel Alarm. Letecké protiletadlové řízené střely britské letouny nepoužily.

Dělostřelectvo 1. obrněné divize odpálilo 2,5 tisíce raket, 2,5 tisíce dělostřeleckých střel ráže 203,2 mm a 10 tisíc střel ráže 155 mm.

Britští ženisté vyhledali 288 min a 133 zničili.

Ztráty Velké Británie dosáhly 36 osob.

Britské ministerstvo obrany má být v 90. letech vybaveno novým **automatizovaným administrativním** zařízením s **místní počítačovou sítí**. Nový vysoce výkonný, naprosto bezpečný spojovací datový systém má propojovat všechna pracoviště ministerstva. Místní datová síť s optoelektronickými prvky má dosáhnout rychlosti přenosu 100 Mbit.s⁻¹. V plánu je počítáno s 12 000 terminály (pro elektronickou poštu, zpracování textů a vytváření osobních bází dat).

Nový automatizovaný systém nemá být v principu založen na speciálně upravovaných technických prostředcích, má vycházet z operačního systému UNIX, důsledně dodržovat mezinárodní normy, s využitím především komerčně dostupného špičkového vojenského zařízení. Celkové náklady projektu se odhadují přibližně na čtvrt miliardy amerických dolarů.

Velitelství pozemního vojska se rozhodlo nahradit více než 20 let starou výpočetní techniku, používanou pro řízení speciálního technického a týlového zabezpečení, novými prostředky. Nové počítače, prostředky přenosu dat a programové vybavení dodá firma Hawlett-Packard (počítače typu HP 9000/800), která také uvede do provozu automatizovaný systém technického a týlového zabezpečení Merlin a automatizovaný systém zásobování municí Astrid. Automatizovaný systém Merlin má zpracovávat veškeré informace ve 24 střediscích, rozvinutých u štábů podřízených útvarů, na technických základnách a skladů britského pozemního vojska ve Velké Británii, Belgii a Německu.

Zavedením nových prostředků má být vedle zvýšení operativnosti a spolehlivosti dosaženo i finančních úspor ve výši přibližně 10 mil. britských liber. Další několika milionů liber úspor má být dosaženo snížením nákladů na údržbu a obsluhu. Pro roky 1992 až 1997 byla uzavřena smlouva ve výši 3,7 ml. liber. Další kontrakt ve výši 2,3 mil. liber by měl následovat.

V roce 1987 vydávala Velká Británie na **výzkum a vývoj** celkem 2,3 % hrubého domácího produktu.

Z celkového objemu výdajů na výzkum a vývoj přibližně polovina připadá na **vojenský výzkum a vývoj**. Ve srovnání s jinými evropskými zeměmi je podpora vojenského výzkumu ve Velké Británii nadměrná.

Státní příspěvek na výzkum a vývoj stoupl ve finančním roce 1989/90 na 762 milióny liber, v roce 1991/92 je předpokládáno snížení. Příspěvky vládních odvětví na průmyslový výzkum a vývoj by měly do roku 1992 poklesnout asi o 20 %.

Předpisy k **důchodovému zabezpečení** jsou pro příslušníky ozbrojených sil v zásadě výhodnější než pro pracovníky v civilním sektoru. Zdůvodňuje se to především vysokými psychickými požadavky kladenými na vojáky, jejich trvalým zapojením do bojové pohotovosti, zvýšeným nebezpečím ohrožení zdraví a dalšími specifikami vojenské služby. Ve zvýhodnění se odráží také omezení některých občanských práv. Důchody jsou valorizovány podle růstu životních nákladů.

Vojáci z povolání odcházejí do důchodu ve věku 55 let., létající personál ve věku 52 let, generálové a admirálové ve věku 58 až 60 let. Výše důchodu je závislá na dosažené hodnosti a výsluze let, činí 85 % platu vojáka v činné službě ve stejné hodnosti a při stejné výsluze let v období, kdy je důchod vyměřen. Výše důchodu se vypočítává ze základního platu a všech pravidelných příplatků. Vojákům, kteří vykonávali činnou službu na základě krátkodobých úvazků vznikají nároky na důchodové zabezpečení vojáků po 10 letech služby.

Pracovníci civilního sektoru odcházejí do důchodu ve věku 60 let. Jejich důchod činí 80 % základu, z něhož je vyměřen důchod.

Redakčně upravený článek vychází z údajů Ročenky Military Balance, 1990 a zpracovaných materiálů ÚVIS ÚVI ČSA: H. Škorpíková, Doplnování ozbrojených sil a vojenské školství Francie a Velké Británie, Praha 1990 a PhDr. K. Žigmundové: Vybrané informace o Velké Británii a ozbrojených silách, Praha 1991.

-JM-